

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทหน้าที่ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพศชายและเพศหญิงตามทฤษฎีของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ทั้งหมด 148 โรงเรียน จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมด 148 คน เป็นผู้บริหารชาย จำนวน 130 คน เป็นผู้บริหารหญิง จำนวน 18 คน ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรสำหรับการศึกษามหาวิทยาลัยที่ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพศชายและเพศหญิง ตามทฤษฎีของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา		
		ชาย	หญิง	รวม
เมือง	77	67	10	77
บางระกำ	71	63	8	71
รวม	148	130	18	148

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

1.3 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างมีวิธีดำเนินงานดังนี้

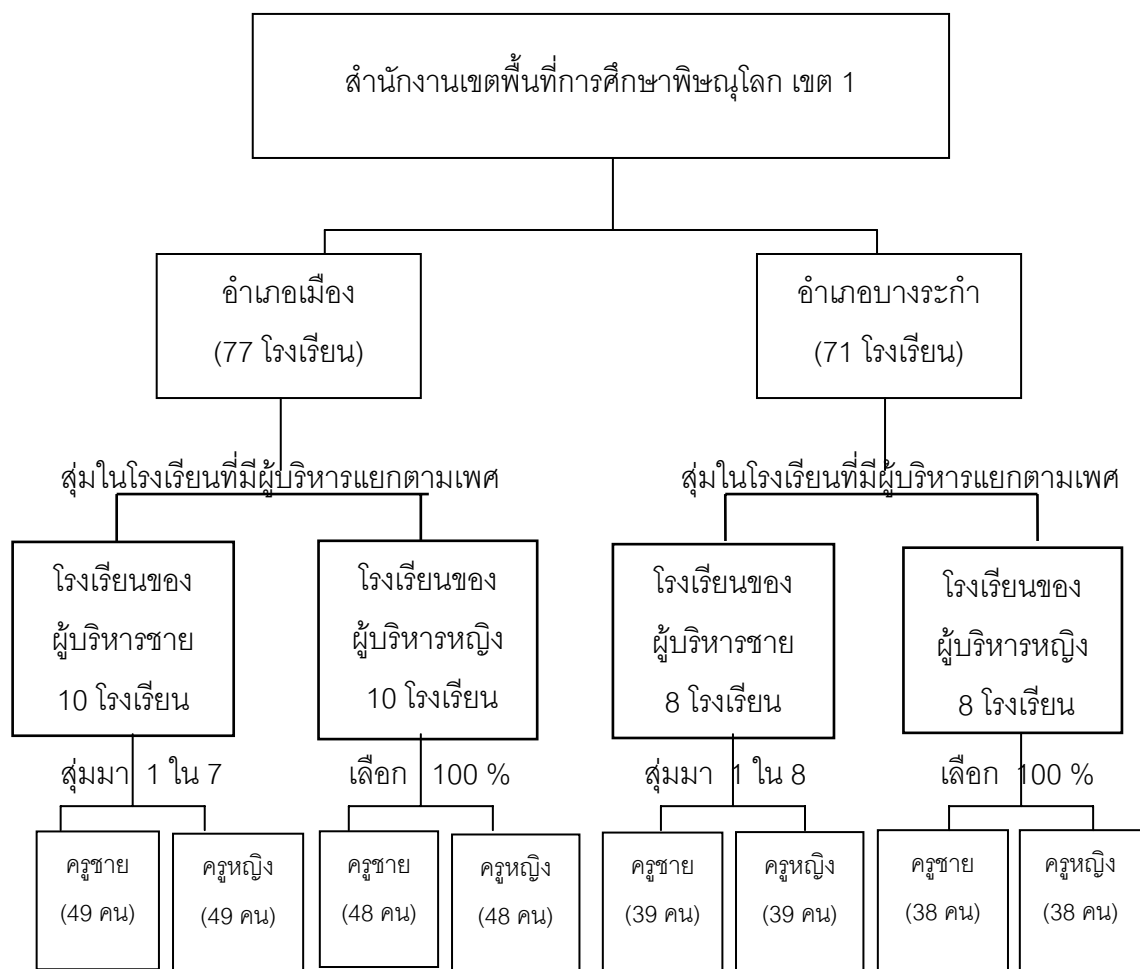
1.3.1 หาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งหมดโดยกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane Yamane, 1967 อ้างอิงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2549, หน้า 17) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 348 คน จำแนกครูตามเพศ เป็นครูเพศชาย จำนวน 174 คน ครูเพศหญิง จำนวน 174 คน

1.3.2 สํารวจจำนวนครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวนรวมทั้งสิ้น 2,544 คน โดยเป็นครูในเขตอำเภอเมือง จำนวน 1,869 คน ครูในเขตอำเภอบางระกำ จำนวน 675 คน ข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

1.3.3 จำแนกครูในเขตอำเภอเมือง จำนวน 1,869 คน เป็นครูเพศชาย จำนวน 442 คน ครูเพศหญิง จำนวน 1,427 คน ครูในเขตอำเภอบางระกำ จำนวน 675 คน เป็นครูเพศชาย จำนวน 213 คน ครูเพศหญิงจำนวน 462 คน

1.3.4 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างจึงเลือกแบบเจาะจงโดยกำหนดโรงเรียนที่มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพศหญิงทั้ง 100 % คือ 18 โรงเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพศชาย 18 โรงเรียน ในสัดส่วนที่เท่ากัน ในอำเภอเดียวกัน ครูผู้ตอบแบบสอบถาม เจาะจงเป็นครูในโรงเรียนที่กำหนดผู้บริหารสถานศึกษาไว้แล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

ภาพประกอบ 2 แสดงการสุ่มตัวอย่าง

1.4 ผลการสุ่มตัวอย่าง

ผลการสุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาบทบาทหน้าที่ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพศชายและเพศหญิง ตามธรรมชาติของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 1 จำแนกตาม โรงเรียน อำเภอและเพศ

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนครูที่ปฏิบัติงาน		
			ชาย	หญิง	รวม
1.	นิคมบ้านกร่าง (สามัคคีสงเคราะห์)	เมือง	2	2	4
2.	บ้านวังยาง	เมือง	2	2	4
3.	บ้านเขาฟ้า	เมือง	1	1	2
4.	พุทธชินราชพิทยา	เมือง	12	12	24
5.	วัดคู้วาริ	เมือง	3	3	6
6.	วัดจุฬามณี	เมือง	2	2	4
7.	วัดตาปะขาวหาย	เมือง	2	5	7
8.	วัดเสาหิน	เมือง	2	2	4
9.	วัดอินทรีย์	เมือง	5	2	7
10.	เฉลิมขวัญสตรี	เมือง	13	13	26
11.	วัดจอมทอง	เมือง	4	4	8
12.	วัดวังจี้ว	เมือง	2	2	4
13.	บ้านหนองกวาสี	เมือง	4	4	8
14.	บ้านร้องยั้งข้าว	เมือง	5	5	10
15.	บ้านน้ำดำ	เมือง	5	2	7
16.	วัดบ้านไร่	เมือง	2	5	7
17.	เตรียมอุดมศึกษาภาคเหนือ	เมือง	8	8	16
18.	พิษณุโลกพิทยาคม	เมือง	8	8	16
19.	จ่านกร้อง	เมือง	8	8	16
20.	จำการบุญ	เมือง	8	8	16
21.	นิคมบางระกำ (หนองปลวก)	บางระกำ	5	2	7

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนครูที่ปฏิบัติงาน		
			ชาย	หญิง	รวม
22.	บางระกำวิทยาศึกษา	บางระกำ	5	9	14
23.	บ้านกรงกรัก	บางระกำ	2	2	4
24.	วัดวังแร่	บางระกำ	2	2	4
25.	วัดหนองขานาง	บางระกำ	2	5	7
26.	นิคมบางระกำ (รุ่งวิไล)	บางระกำ	5	2	7
27.	ตะแบกงาม	บางระกำ	10	10	20
28.	เรียงกระดก	บางระกำ	2	1	2
29.	วัดคุยม่วง	บางระกำ	3	3	6
30.	วัดคุยขวาง	บางระกำ	3	3	6
31.	วัดบ้านดง	บางระกำ	5	5	10
32.	วัดพรหมเกษร	บางระกำ	4	4	8
33.	วัดแตน	บางระกำ	3	3	6
34.	วัดหนองพะยอม	บางระกำ	5	5	10
35.	บ้านปลักแรด	บางระกำ	10	10	20
36.	บ้านหนองกุลา	บางระกำ	10	10	20
รวม			174	174	348

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามข้อมูลพื้นฐานด้านเพศผู้ตอบ ตำแหน่งงาน เพศของผู้บริหาร ช่วงอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษา แบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของครูที่มีต่อบทบาทหน้าที่ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพศชายและ เพศหญิงตามทัศนคติของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 1 โดยมีลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยแบ่งทัศนคติที่มีต่อบทบาทหน้าที่ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็น 5 ระดับ ดังนี้

บทบาทหน้าที่ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติหรือปรากฏให้เห็นมากที่สุด หรือบ่อยที่สุด ให้นำน้ำหนักคะแนน 5

บทบาทหน้าที่ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติหรือปรากฏให้เห็นมากหรือบ่อย ให้นำน้ำหนักคะแนน 4

บทบาทหน้าที่ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติหรือปรากฏให้เห็นน้อยหรือไม่บ่อย ให้นำน้ำหนักคะแนน 3

บทบาทหน้าที่ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติหรือปรากฏให้เห็นน้อยที่สุด หรือ ไม่บ่อยนัก ให้นำน้ำหนักคะแนน 2

บทบาทหน้าที่ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติหรือไม่ปรากฏให้เห็น ให้นำน้ำหนักคะแนน 1

จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 48 ข้อ แยกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. บทบาทในด้านการสร้างความสัมพันธ์ จำนวน 15 ข้อ
2. บทบาทในด้านการให้และเสาะหาข้อมูล จำนวน 13 ข้อ
3. บทบาทในด้านการตัดสินใจ จำนวน 11 ข้อ
4. บทบาทในด้านการใช้อิทธิพล จำนวน 9 ข้อ

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำเนื้อหามาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, อ้างอิงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2531, หน้า 43 - 97) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเรียบเรียง และสร้างเป็นแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหาบทบาทหน้าที่ผู้นำตามทฤษฎีของ ยุคัล (Yukl) จำนวน 48 ข้อ

3.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

3.3 สร้างเครื่องมือในการวิจัยตามกรอบแนวคิด

3.4 เสนอร่างเครื่องมือต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไขสำนวนภาษา และความถูกต้องของเนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงให้ถูกต้อง

3.5 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC อ้างอิงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 หน้า 117) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการวิจัยพบว่า ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.0 ซึ่งรายละเอียดเสนอในภาคผนวก ค

3.6 นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 40 คน เป็นครูเพศชาย จำนวน 20 คน เป็นครูเพศหญิง จำนวน 20 คน แล้วนำผลการทดลองใช้คำนวณเพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1974 อ้างถึงใน เชาว์ อินโย, 2003 หน้า 227 – 228) ได้ค่า $\alpha = 0.98$ ซึ่งรายละเอียดเสนอในภาคผนวก ง

3.7 นำเครื่องมือที่ทดลองใช้แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์

3.8 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3.9 นำเครื่องมือไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

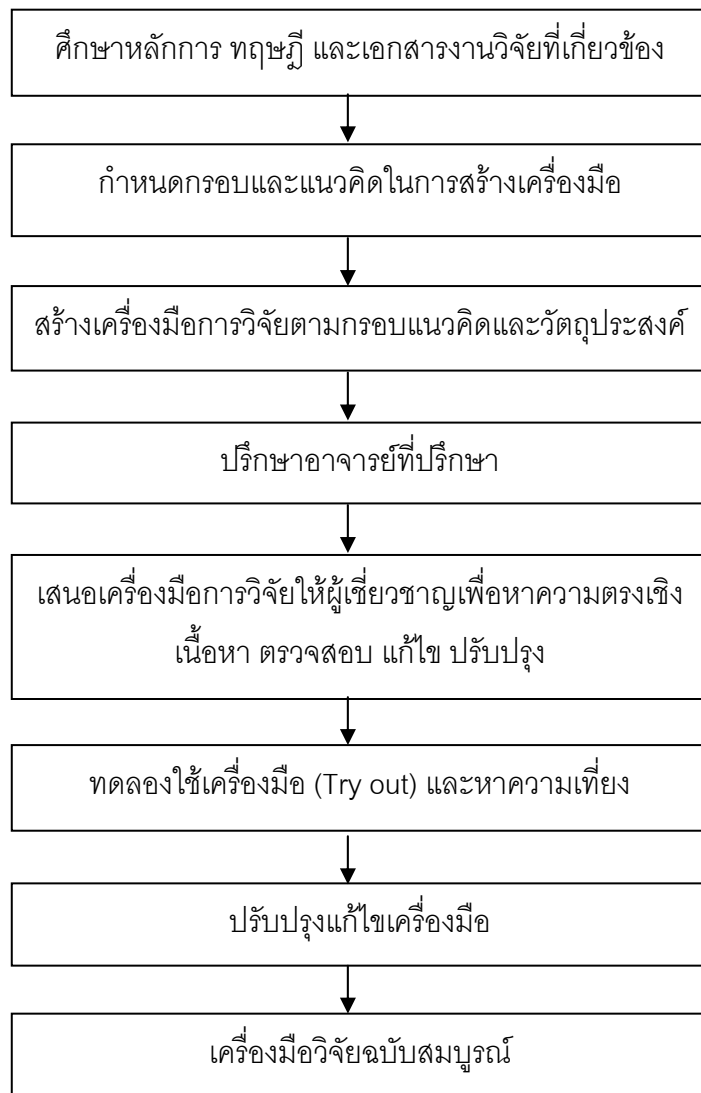
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4.2 คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการแบ่งความรับผิดชอบในการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง รวมทั้งสิ้น 348 ชุด ได้รับคืน 348 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

ขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือตามแผนภูมิ ดังนี้

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัย ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ

5.2 นำคะแนนที่ได้ดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus)

ดังต่อไปนี้

5.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน เพศ
ผู้บริหาร ช่วงอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษาโดยการแจกแจงความถี่ และค่า
ร้อยละ

5.2.2 วิเคราะห์บทบาทหน้าที่ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพศชายและเพศหญิง
ตามทฤษฎีของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
(\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.) นำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปล
ความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 หน้า 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับเห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับเห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับเห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

4.2.3 เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครู
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การทดสอบค่าที (t – test)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

6.1 การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

6.2 การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 การทดสอบค่าที (t – test)

การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

SPSS/PC+ (Statistical Package for Social Sciences /Personal Computer Plus)